

॥ भीष्म उवाच ॥ ततोऽहं भरतश्रेष्ठ मातरं वीरमातरं । अभिगम्योपसंगृह्य दासेयीमिदमब्रुवम् ।

दूमाः काश्रिपतेः कन्या मया निर्जित्य पार्थिवान् । विचित्रवीर्यस्य कृते वीर्यशुल्का हता इति ।

ततो मूर्द्धन्युपाघ्राय पर्य्यनुनयना नृप । आह सत्यवती दृष्टा दिव्या पुत्र जितं त्वया ।

सत्यवत्यास्त्वनुमते विवाहे समुपस्थिते । उवाच वाक्यं सत्रीडा ज्येष्ठा काश्रिपतेः सुता ।

भीष्म त्वमसि धर्मज्ञः सर्वशास्त्रविशारदः । श्रुत्वा च वचनं धर्म्यं मङ्गं कर्तुमिहार्हसि ।

मया शाल्वपतिः पूर्वं मनसाऽभिष्टुतो वरः । तेन चास्मि हता पूर्वं रहस्यविदिते पितुः ।

कथं मामन्यकामां त्वं राजन् धर्ममतोत्य वै । वासयेथा गृहे भीष्म कौरवः सन् विशेषतः ।

एतद्बुद्ध्या विनिश्चित्य मनसा भरतर्षभ । यत् चमन्ते महाबाहो तदिहारभुमर्हसि ।

स मां प्रतीक्षते व्यक्तं शाल्वराजो विशाम्यते । तस्मान्मां त्वं कुरुश्रेष्ठ समनुज्ञातुमर्हसि ।

कृपां कुरु महाबाहो मयि धर्ममृतां वर । त्वं हि सत्यव्रतो वीर पृथिव्यामिति नः श्रुतं ।

॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वेण्मोपाख्यानपर्वेण्मवावाक्ये त्रिसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७३ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ ततोऽहं समनुज्ञाय कालीं गन्धवतीं तदा । मन्त्रिणश्चत्विजश्चैव तथैव च पुरोहितान् ।

समनुज्ञासिषं कन्यामम्बां ज्येष्ठां नराधिप । अनुज्ञाता ययौ सा तु कन्या शाल्वपतेः पुरं ।

वृद्धैर्दिजातिभिर्गुप्ता धात्र्या चानुगता तदा । अतीत्य च तमध्वाननासाद्य नृपतिं तथा ।

सा तमासाद्य राजानं शाल्वं वचनमब्रवीत् । आगताऽहं महाबाहो त्वामुद्दिश्य महामते ।

तामब्रवीच्छाल्वपतिः स्मयन्निव विशाम्यते । त्वयाऽन्यपूर्व्या नाहं भार्य्यार्थी वरवर्णिनि ।

गच्छ भद्रे पुनस्तत्र सकाशं भीष्मकस्य वै । नाहमिच्छामि भीष्मेण गृहीतां त्वां प्रसह्य वै ।

त्वं हि भीष्मेण निर्जित्य नीता प्रीतिमती तदा । परामृश्य महाबुद्धे निर्जित्य पृथिवीपतीन् ।

नाहं त्वय्यन्यपूर्व्यां भार्य्यार्थी वरवर्णिनि । कथमस्मद्विधो राजा परपूर्व्या प्रवेशयेत् ।

नारीं विदितविज्ञानः परेषां धर्ममादिशन् । यथेष्टं गम्यतां भद्रे मा त्वां कालोऽत्यगादयं ।

अम्बा तमब्रवीद्राजन्नङ्गशरपीडिता । मैवं वद महीपाल नैतदेवं कथञ्चन ।

नास्मि प्रीतिमती नीता भीष्मेणामित्रकर्षण । बलान्नोताऽस्मि रुदती विद्राव्य पृथिवीपतीन् ।

भजस्व मां शाल्वपते भक्तां बालामनागसं । भक्तानां हि परित्यागो न धर्मेषु प्रशस्यते ।

साऽहमामय्य गाङ्गेयं समरेष्वनिवर्त्तिनं । अनुज्ञाता च तेनैव ततोऽहं मृशमागता ।

न स भीष्मो महाबाहुर्मामिच्छति विशाम्यते । भ्रातृहेतोः समारम्भो भीष्मस्येति श्रुतो मया ।

भगिन्यौ समये नीते अम्बिकाऽम्बालिके नृप । प्रादादिचित्रवीर्याय गाङ्गेयो हि यवीयसे ।

यथा शाल्वपते नान्यं वरं ध्यायामि कञ्चन । त्वामृते पुरुषयात्र तथा मूर्द्धानमालभे ।

न चान्यपूर्व्या राजेन्द्र त्वामहं समुपस्थिता । सत्यं ब्रवीमि शाल्वतत् सत्येनात्मानमालभे ।

भजस्व मां विशालाक्ष स्वयं कन्यामुपस्थितां । अनन्यपूर्व्यां राजेन्द्र त्वत्प्रसादाभिकाङ्क्षिणीं ।

तामेवं भाषमाणान्तु शाल्वः काश्रिपतेः सुता । अत्यजत् भरतश्रेष्ठ जीर्णां त्वचमिवोरगः ।